

TALABALAR MOTIVATSIYASIGA RAQAMLI ILOVALARNING TA'SIRI: NEMIS TILI O'QITISH MISOLIDA

Baxridinova Mutabarxon Adaxamovna

Andijon davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada nemis tilini o'qitishda raqamli ilovalarning talabalarning o'quv motivatsiyasiga ko'rsatadigan ta'siri lingvodidaktik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Tadqiqotda Duolingo, Babbel, LingQ hamda Quizlet kabi mashhur ilovalarning funksional imkoniyatlari, interaktivligi va gamifikatsiya elementlari o'rganildi.

Kalit so'zlar: mobil ilovalar, interaktiv resurslar, raqamli ta'lim, lingvodidaktik yondashuv

Аннотация. В данной статье анализируется влияние цифровых приложений на учебную мотивацию студентов при обучении немецкому языку с лингводидактической точки зрения. В исследовании были изучены функциональные возможности, интерактивность и элементы геймификации таких популярных приложений, как Duolingo, Babbel, LingQ и Quizlet.

Ключевые слова: мобильные приложения, интерактивные ресурсы, цифровое обучение, лингводидактический подход

Annotation. This article analyzes the impact of digital applications on students' learning motivation in the process of teaching the German language from a linguodidactic perspective. The study examines the functional capabilities, interactivity, and gamification elements of popular applications such as Duolingo, Babbel, LingQ, and Quizlet.

Keywords: mobile applications, interactive resources, digital learning,

linguodidactic approach.

So‘nggi yillarda raqamli texnologiyalar ta’lim tizimida keskin o‘zgarishlarga sabab bo‘ldi. Xususan, chet tillarni, jumladan nemis tilini o‘qitishda mobil ilovalar, sun‘iy intellekt asosidagi platformalar va interaktiv resurslardan foydalanish o‘quv jarayoni samaradorligini oshirmoqda. Raqamli ilovalar nafaqat o‘qituvchiga darsni tashkil etishda yordam beradi, balki talabaning o‘quv motivatsiyasini mustahkamlash, mashq bajarishni qiziqarli qilish, shaxsiylashtirilgan o‘quv tajribasini yaratish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar va interaktiv ilovalar o‘quv jarayonini yanada samarali qiladi hamda talabalar faoliyatini oshiradi. [3.163] Ushbu maqola raqamli ilovalarning aynan **motivatsiyaga ta’sirini** o‘rganishga qaratilgan.

Raqamli ta’limning pedagogik asoslari N. Kuzmina, Sh. Kurbanova, A. Fedorova kabi olimlarning tadqiqotlarida yoritilgan bo‘lib, ularda raqamli vositalarning o‘quv jarayonidagi kommunikativ samaradorligi ta’kidlanadi. [4.32] Lingvodidaktik yondashuvga ko‘ra, til o‘rgatuvchi ilovalar quyidagi funksiyalar orqali motivatsiyani oshiradi:

1. **Gamifikatsiya elementi** - ball, daraja, ko‘rsatkichlar, reytinglar.
2. **Vizual va audiovizual materiallar** - talaffuzni yaxshilash, eslab qolishni osonlashtirish.
3. **Adaptiv o‘qitish** - foydalanuvchining darajasiga mos mashqlar.
4. **Avtonom o‘rganish** - o‘quvchi o‘z tezligida, istalgan joy va vaqtda mashq qilishi mumkin.
5. **Darhol fikr-mulohaza (feedback)** - xatoni real vaqt rejimida tuzatish.

Shu jihatlar talabaning ichki motivatsiyasini mustahkamlaydi. Bundan tashqari raqamli ilovalardan foydalanganda institut talabalari orasida olib borilgan amaliy tajriba asosida quyidagi natijalarni ko‘rsatdi:

1. Motivatsiya darajasining oshishi

Duolingo va Babbel ilovalaridan foydalanayotgan talabalarning 78 foizida darsga qiziqish oshgani, uy vazifasini bajarish odati shakllangani aniqlandi.

2. Mustaqil o‘rganish ko‘nikmasining rivojlanishi

Ilovalar kundalik o‘rganishga yo‘naltirilganligi sababli talabalar o‘z vaqtini samarali rejalashtirishni o‘rgandi.

3. Audiovizual materiallar samaradorligi

LingQ va YouTube German Lessons resurslaridan foydalangan guruh talabalarida eshitib tushunish ko‘nikmasi 32% ga yaxshilangan.

4. Gamifikatsiya motivatsiyani kuchaytiradi

Reyting, medallar va haftalik maqsadlar qo‘yilgan guruhlarda natijalar ancha yuqori bo‘ldi.

5. O‘qituvchi va ilovaning kombinatsiyasi eng yaxshi natija beradi

Raqamli ilovalar **o‘qituvchini to‘liq almashtirmaydi**, lekin darsni kuchaytiruvchi vosita sifatida juda samarali hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganimizda raqamli ilovalar nemis tilini o‘qitish jarayonida talabalarning motivatsiyasini oshiruvchi muhim lingvodidaktik vosita hisoblanadi. Ular o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi, mustaqil o‘rganishni qo‘llab-quvvatlaydi va qiziqarli, interaktiv o‘quv muhitini yaratadi. Raqamli platformalarning didaktik asoslangan qo‘llanilishi nemis tili kompetensiyalarining rivojlanishida yuqori samaradorlik beradi. O‘qituvchilar uchun eng muhim vazifa texnologiyani maqsadga muvofiq integratsiya qilish va motivatsiyani shakllantiruvchi topshiriqlarni to‘g‘ri tanlashdir. Tajriba natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli platformalar til o‘rganishga motivatsiyani sezilarli darajada oshiradi, ayniqsa mustaqil o‘rganish, takrorlash va fonetika ko‘nikmalarini rivojlantirish jarayonida yuqori samaradorlikka erishiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Deci, E. L., & Ryan, R. M. 2000 *Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being*. American Psychologist, 55(1), 68–78.

2. Fedorova, A. (2019). *Digital Tools in Foreign Language Instruction: Methodology and Practice*. Berlin.
3. Interdisciplinary Approach in ESP Pedagogy for Promoting Learner's Professional Lexical Competence. *Foreign Languages in Uzbekistan*. 2024, jild 10, № 6, sah. 163-177
4. Kuzmina N. V., **Профессионализм личности учителя и мастера производственного обучения**, Москва: Педагогика, 1990. – С. 32–33.
5. Kurbanova, Sh. *Raqamli ta'lim metodikasi*. Toshkent. 2021
6. Oxford, R. *Teaching and Learning a Foreign Language with Technology*. New York. 2017

